

Forfatter: Molbech, Christian Knud Frederik

Titel: BREV TIL: Molbech, Christian FRA: Molbech, Christian Knud Frederik (1853-02-07)

Citation: Molbech, Christian Knud Frederik: "BREV TIL: Molbech, Christian FRA: Molbech, Christian Knud Frederik (1853-02-07)", i *Christian Molbech og hans Søn Christian K. F. Molbech - En Brevveksling*, Museum Tusulanums Forlag, s. 48. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991706-000-shoot-L0019917060000016.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Molbech og hans Søn Christian K. F. Molbech - En Brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Rom, d. 7de Febr. 1853.

Min kiære Fader!

Der er gaaet flere Dage hen — ja næsten en Uge — siden jeg modtog dit sidste, kiære Brev, som kom til mig to Dage efter hiint første, hvilket Du med Rette kalder det vigtigste, Du nogensinde har skrevet til mig. Jeg vil haabe, Du har modtaget mit Svar, og at Greverne Moltke og Criminil ligeledes har faaet de Breve, jeg i Fredags, den 4de, afsendte til dem. Man pleier i Regelen, naar en afgjørende Beslutning er taget, naar Floden er overskredet og Broen kastet af bag En, at føle sig lettere og friere tilmode, end saalænge man endnu selv er Beslutningens Herre eller rettere Ikke-Herre, og, ene midt i Kampen, bliver fristet fra alle Sider af Uvishedens Aander. Dette er dog ikke ganske Tilfældet med mig. Den Tid, der var mig givet til Betænkning var saa kort, at det ikke engang var muligt for de letflyvende Muligheder, disse Fremtidens Skræmmebilleder og Eensomhedens Flaggermuus, at vise sig alle. Og maaskee var det godt, thi havde jeg seet dem, saaledes som jeg nu seer dem flyve s. 49forbi mine Tanker, og havde jeg hørt deres hæse Skrig, var jeg maaskee veget tilbage og havde ikke modtaget et Kald, som jeg dog, trods al den Frygt og Tvivl, hvoraf jeg i denne Stund er omleiret, og trods den endnu uopløste Uvished, om det ogsaa er mit egentlige Kald, føler, vil og maa kunne tjene til min Udvikling og Styrkelse. Det ligger tungt i min Tanke i dette Øieblik, og det vil ligge tungt paa mit Sind mange Øieblikke i Fremtiden, men har jeg Kraft til at holde ud, vil der jo vel engang komme den Tid, da Byrden ligger let paa min Skulder — og saa maa jeg jo være bleven stærkere ved Øvelsen. Det kommer jo dog først og fremmest an paa her i Livet, ikke at udvikle dette eller hiint sideordnede Talent, men at udvikle sig selv, sit Væsens egentlige Kierne, sin Personlighed, til sædelig Styrke, og Bevidsthed. Dette kan kun skee ved Villien selv, og hvor denne, som hos mig, vel i enkelte Momenter er stærk, men i andre svag og i det hele fattes Mandens rolige Kraft, der maa den tugtes og hærdes af Nødvendigheden. Denne strenge, men velgjørende Gud, har maaskee overhovedet havt for lidet at sige i mit Liv — godt, at han engang griber Tøilerne og siger: du skal. Og hvor langt lykkeligere er dog jeg, end Saamange, som den jernhaarde Nødvendighed smeder i tungere og haardere Lænker, uden Udsigt til Forløsning eller Lettelse i Byrden. Hvad der bliver paalagt mig, er jo dog en fri, aandelig Virksomheds hædrende Byrde, der — hvis jeg overhovedet kan bære den (og dette er da egentlig det store Spørgsmaal, men som kun Tiden kan besvare, ikke jeg selv, og mindst i dette Øieblik) maa blive lettere med hvert Aar, ja hver Maaned, og maaskee omsider — som jeg forleden i en Pantomime saae en Sæk Meel pludselig forvandles til et Skib — kan blive til den Baad, der fører mig og Resten af mine Ønsker ind i den nøisomme Tilfredsheds rolige, stormfrie Havn. Dog, der skal hugges mangt et Skud af endnu, før mit Træ bliver til rigtigt Gavntømmer, det føler jeg for vel — sed fiat voluntas dei! Hvad der nu nærmest beskæftiger mig og nærmest ængster mig, er Sproget. Det Øvrige ligger endnu for mig som et Taagehav, hvoraf enkelte Tanker, som lysende Biergspidser, dukke iveiret, og forsvinde igien, medens andre komme tilsyne. Men Sproget er den knudrede, stenede Fod af det Bierg, jeg skal bestige, og det vil værke i mine Fødder meer end een Gang, før jeg kommer i Gang.

Overhovedet er min Stemning, navnlig i de sidste Dage, s. 50hvor en blytung Scirocco blæser sin hede Aande ud over Rom og slapper mine Nerver, som denne lunkne Vinter i det hele har nedspændt — nærmest at ligne med den, hvori jeg et Par Gange befandt mig paa Rejsen i Schweiz, naar jeg om Morgenen, endnu træt af den forrige Dags Vandring, med Randselen paa Ryggen og Stokken i Haanden, saae ud i den fugtige Biergtaage, og vidste, at jeg havde ti Timer at gaae den Dag, før jeg skulde hvile mig igien. Jeg negter ikke, at jeg vel undertiden, naar der faldt et Streiflys igiennem Taagen og viste mig et Glimt af den lavere liggende Dal, kunde have en glad Forudfølelse, i det mindste for et Øieblik, af den lykkelige Stemning, hvormed jeg om Aftenen, naar jeg havde naaet den lille By ved Søen, skulde see Solen gaae ned bag Biergene, høre Køernes Klokker i det Fierne og nyde mit Maaltid, som Gangen og Luften havde krydret, og saaledes negter jeg heller ikke, at jeg stundom nu allerede i Tankerne seer mig selv, efter nogle Aars Forløb, i et venligt Huus ved den smukke Kieler-Fjord, og maaskee med en elsket Hustru ved Siden af mig. Men, som sagt, Veien er lang og tung, før jeg kommer op igiennem Passet og ned i den Dal — og Fremtiden hviler i Qudernes Skiød.

Imidlertid har jeg nu — det vil sige idag — begyndt at tage rask fat, og agter, som Skriveøvelse at oversætte noget af min egen Indledning til den guddommelige Komædie, deels fordi jeg har den ved Haanden, deels fordi jeg jo vil see, hvorledes og om min Stiil, uden at tabe sin Eiendommelighed lader sig forplante i tydsk Jordbund. Jeg har idag havt den første Time hos den eneste Lærer, her for Tiden er at opdrive, en Dr. Dressel, der væsentlig kun skal rette mine Oversættelser, er en ret forstandig og behagelig Mand, men har den Feil at være saa dyr, at jeg ikke kan tage meer end 15 Timer hos ham i det Hele. — —

Det er mig uforklarligt, at Du, som dog omtrent kiender Omfanget og Beskaffenheden af mit Kendskab navnlig til den ældre danske Literatur, kan, som Du synes at gjøre, antage det for en let Sag for mig, uden videre i Mai Maaned at begynde en Forelæsning. Og, om jeg endog kunde udarbejde, samtidig med Meddelelsen, en eller anden poetisk Monographi, hvorledes skulde jeg da faae Tid til at studere, giennemtænke, ordne og tilberede det Stof, jeg i det lange Vintersemester skal fylde Tiden ud med. En Orden maa der jo være i Alt, bagfra kan jeg ikke begynde (hvad der unegtelig vilde falde mig lettest) og da et Cursus af Forelæsninger ved de s. 51tydske Universiteter i Almindelighed er beregnet paa to Aar eller 4 Semestere, maa jeg altsaa see at dele den almindelige danske Literaturhistorie, der jo skal være Hovedgjenstanden for disse Foredrag, i 4 Dele. Saaledes vilde det da ligge mig nærmest, i det første

Halvaar, fra October til April, at læse over den ældste nordiske Fælles-Literatur, med dens historiske og mythologiske Tilgift. Tænker Du dig nu, hvormeget her er for mig at lære, recapitulere, ordne og med Tanken bemægtige sig, tænker Du tillige, hvor nødvendigt det nu vil blive mig, for Sammenligningens Skyld og Slægtskabets, at gjøre mig nogenlunde bekendt med den tydske Oldtids-Literatur, saa langt den gaaer tilbage: saa antager jeg, at Du vel paa mine Vegne føler et Slags Gysen nedad Ryggen, og i al Fald indseer, at en Sommer kun er en kort Tid til at gjøre saameget. Ak, var det endda mit eget Sprog, jeg skulde tale; saa kunde jeg dog maaskee haabe, at en livlig Fremstilling, en varm Følelse og maaskee nu og da, naar Gienstanden greb mig, en naturlig Veltalenhed kunde bøde paa Kundskabs-Mangelen; men nu! Nu maa jeg jo være glad, naar jeg blot nogenlunde anstændig kan afhaspe den Traad, jeg hiemme har spundet. Og saa Tilhørerne! Det er jo naturligt, og jeg venter ikke andet, end at man modtager den Fremmede, der sættes paa en Lærestol, ligesom med Magt, i en Post, hvorfra nylig en Mand er jaget bort, der, efter hvad jeg har hørt, var dygtig og yndet, og dertil — i politisk Henseende — Kiød af deres Kiød, at man modtager den Fremmede, i deres Øine Usurpatoren, med Mistro, Uvillie, maaskee med aabenbart Fiendskab (thi hvad kan man ikke vente af tydske Studenter i en lille Universitetsby) og i ethvert Tilfælde med overdrevne Fordringer. Men for mig vil der jo ikke være andet at gjøre, end at holde mit Maal fast for Øie, og at gaae derefter, uden at see tilhøre eller venstre. Dog er det tungt at tænke, at jeg maaskee ogsaa under denne Vandring kommer til at savne styrkende og hiertelig Omgang; det er tungt at tænke, naar man veed, at ligesom ingen Glæder paa Jorden ere saa store, som dem, Menneskene kunne berede hverandre, saaledes er der tilvisse heller ingen Sorger og Plager, ingen Sygdom eller legemlig Smerte at ligne ved den Sorg og Fortræd, det ene Menneske kan volde det andet. Og paa noget, maaskee paa meget af den Art maa jeg jo vistnok være belavet. Det giælder da om Ro og Fasthed og om at kunne være sig selv nok. s. 52 Gud give mig baade det ene og det andet, naar det behøves! — —

Jeg maa nu begiære Henstand med Opfyldelsen af den indgaaede Forpligtelse til at levere Oversættelsen af il Purgatorio færdig til Efteraaret — hvad der naturligviis, som mine Forhold nu forandre sig, bliver en Umulighed. Men færdig skal den guddommelige Komædie blive engang, hvis jeg beholder Liv og Kraft, det lover jeg, saavist som det dog er Dante, der har brudt min Bane for mig og ligesom begyndt en Epoke i mit Liv. Gid noget af hans Aand og Kraft maa hvile over mig og komme mig tilgode i Livet, til Løn for den Beundring og Kiærlighed, jeg bærer til ham selv og hans Digt. —

Jeg er nu træt af at skrive iaften, og vil opsætte til imorgen at ende Brevet. Lad mig endnu blot sende dig og min Moder et kiærligt Godnat. Mon det nu er Vinter med Snee og Frost hos Eder? Her tordner og lyner det i dette Øieblik, saa Ruderne klirre, Regnen styrter ned i Strømme, og den varme Scirocco farer henover Huset, saa Veirhanen piber og knirker. Enkelte af Carnevalsgiæsterne skraale og synge midt under Regnen (thi det er den næstsidste Carnevalsaften), Klokkerne ringe her og der, og min Klokke siger mig, at det er Tid at gaae til Hvile. Min gamle Værtinde hoster ved Siden af — men sagte, for ikke at forstyrre mig; Gud veed, naar hun faaer Ro, den Stakkel, hun er bleven syg og affældig siden sidst. — Godnat!

d. 8de Februar. Omtrent ved samme Tid, som igaar, det vil sige Kl. halv otte, sætter jeg mig til mit Bord for at fuldende dette Brev. Nu er Carnevalet da forbi, i hvilket jeg dennegang, som Du vel kan tænke Dig, kun har taget liden Deel, og blot som Beskuer, hvilket altid er den daarligste Rolle, man ved slig en Leilighed kan spille. Men, sandt at sige, jeg har i den sidst forløbne Uge kun været lidet oplagt til Løier, og desuden meer end nogensinde før nerveust angrebet af den vedholdende tunge Søndenvind. Det er forunderligt, at medens jeg i det Hele vistnok er legemlig stærkere, end for 6 Aar siden, er mit Nervesystem ligesom bleven delikatere, eller kan i al Fald aldeles ikke fordrage det Clima, som i de sidste 3 Uger har grasseret i Rom. Men det var ikke derom, jeg vilde tale.

Ligesom alt, hvad der udgiør det egentlige Folkeliv, har tabt sig og er bleven afbleget i Farverne, siden jeg sidst var i Rom, saaledes er Carnevalet naturligviis ogsaa kun en s. 53 Skygge af hvad det forud var. Men jeg maa lægge til — en grov Skygge. Thi, hvad der nu end er Grunden dertil, om det er de uadvortes Forhold, der virke opirrende og demoraliserende paa Folket, det gjør mig ondt at tilstaae: at det romerske Folk, der endnu for sex Aar siden ved denne og lignende Leiligheder viiste en Takt, Orden og Sømmelighed, en Anstand og Ynde, som jeg dengang beundrede, har i disse Carnevalsdage lagt en Raahed og Pøbelagtighed for Dagen, der neppe overgaaes af nogen Hovedstads værste Bærme. Det idelige Regnveir, der paa enkelte Dage ligesom forvandlede hele Corso, ved Hielp af den paakastede Puzzolanjord, til en flydende Masse, har maaskee bidraget sit til denne skidne Stemning og ondsksfulde Raahed, der kun morede sig med at gjøre Ondt og skade; men jeg feiler ikke, ved at slutte, at Romernes naturlige Godmodighed, hidset og tirret ved Krigen, plaget af den franske Besætning, har formindsket sig betydeligt; og ligesom jeg finder Sæderne mærkeligt fordærvede og nedstemte efter fransk Tone, saa at Meget nu bæres tilskue, som før enten ikke var til, eller i al Fald skiultes, saaledes finder jeg ogsaa — og dette har Carnevalet især lært mig — at der har samlet sig en god Portion Ondskab og Galde hos Romerne, som, maaskee fordi den ikke kan komme til at ramme dem, den egentlig giælder, gaaer ud over Alle og Enhver. Det var f. Ex. i Aar næsten umuligt for Damer at kiøre i aaben Vogn igiennem Corso, fordi Fortougene paa begge Sider vare besatte med Almuesfolk, Bønder og Gadedrenge, som, hvor de saae et ubedækket Ansigt, kastede store, smudsige Blomsterkoste af al deres Magt — og Italienerne træffe i Regeln godt — i Øinene paa de værgeløse Fruentimmer. Jeg saae i Løbet af en halv Time fleer end ti, der paa eet Sted bleve saaledes mishandlede. Og blev en Dame truffet ret drøit, saa at hun af Smerte greb sig til Ansigtet med Hænderne, eller vel endog

udstødte et Skrig, gienlød Gaden af Hysten og Triumphskrig. Denne hele Carnevalsglæde havde i Aar ikke Charakteren af en munter, uskyldig Glædesfest, men snarere af et Slagsmaal imellem Drukne. Jeg vil ikke spille flere Ord derpaa, men stræbe at udslutte disse Dages Indtryk saa snart som muligt af min Erindring, og kun beholde Billedet af den smukke Fest tilbage, hvori jeg selv for 6 Aar siden, og dengang ung, glad og fuld af Haab til Fremtiden, tog Deel. —

Jeg skulde egentlig ikke have givet mig til at fortsætte dette Brev i Aften, thi jeg mærker, det kommer uvilkaarligt s. 54 til at antage noget af den gnavne Scirocco-Stemning, hvori jeg selv befinder mig; men Du faaer nu tage det, som det er, og kan i al Fald antage, at naar det engang om 14 Dage naaer Kiøbenhavn, er Himlen klar igien her, og en frisk Tramontanvind vil vel da have feiet Taagerne bort ogsaa af mit Sind. — Jeg har forøvrigt i Januar-Maaned — og herom har jeg nok intet fortalt endnu — levet i uafbrudt italiensk Suus og Duus, det vil sige, afvexlende tilbragt Aftenerne i romerske Soireer, imellem Cardinaler, Grever og Marcheser, Præster, Professorer og Advocater, samt en Mængde yngre og ældre Damer — hvilke Selskaber, alle tilsammenlagte, vel have forøget min Færdighed i at tale Italiensk, men forresten ikke beriget hverken min Aand eller mit Hierte — ja ikke engang, hvilket kunde synes underligt, i Betragtning af de virkelige Skiønheder, jeg stundom fik at see, bragt det sidste til at slaae stærkere end i sin sædvanlige Takt, der forresten, in parenthesi, i den sidste Regntid er noget hurtigere end fornødent — afvexlende i romerske Soireer (hvilket Uhyre af en Periode jeg har viklet mig ind i!) og i det romerske Prosa-Theater, hvor et ret godt, det vil sige passabelt Skuespiller-Selskab har spillet utilladelig slette, oversatte franske. Dramer og Komedier. Italienerne synes i det Hele, Og Romerne i Særdeleshed, at være i en slig dramaturgisk Uskyldighedstilstand, som man vanskelig kan forestille sig, og imod hvilken det danske Publikums æsthetiske Sands er en Viisdomskilde. Hvorledes Stykket er, om det er godt, sandt og smukt, derom spørger Ingen, det er kun til for Skuespillernes Skyld, for at disse kunne faae Leilighed til at vise deres Konst, og i Denne er Valgsproget, uden Betænkning: »jo galere, jo bedre«; jo mere opskruet, sentimentalt, huult-pathetisk-skraalende og diævelblandet-forfærdeligt — desto bedre; jo mere topmaalte Skurke, jo mere rørende Uskyldigheder, jo mere Jacob von Thybo'ske Helte, desto bedre. Dog undtager jeg herfra Comedien, som i det Hele bliver spillet ret godt, og den Goldoniske i Særdeleshed, som i Regelen bliver spillet fortræffeligt, men som man desto værre kun yderst sieldent faaer at see. —

Siden jeg sidst skrev til Kiøbenhavn har her atter været et Dødsfald og en Begravelse i vor lille nordiske Kreds, og dennegang af en sørgeligere Charakter. Den svenske Maler Blomér, hvis Bryllup jeg i Efteraaret bivaanede, har omsider bukket under for en langvarig Brystbetændelse, der strax efter Brylluppet kastede ham paa Sygeleiet, hvorfra han siden s. 55 ikke reiste sig mere. Han efterlader en fortvivlet Enke, som, langt fra sit Hiem og sin Slægt, begræder den tunge Skiebne, efter 7 Aars Forlovelse og trofaste Venten, og egentlig kun 7 Dages glade Samliv (thi kun saalænge var han rask efter Brylluppet) at miste sin Ledsager og lades ene i et fremmed Land. I Fredags i forrige Uge fulgte Nordboerne ham til Graven, men, optaget som jeg var af alle de Tanker, dit kort i Forveien modtagne Brev havde fremkaldt, kunde jeg ingen Gravsang faae skrevet.

Forinden jeg forlader Rom, og naar jeg har faaet dit Brev, som jeg venter omtrent den sidste Dag i Maaneden, skriver jeg atter, og lader dig vide Dagen, jeg er afreist og Dagen, jeg venter at være i Berlin — formodentlig c. 14 Dage efterat jeg har forladt Rom. — —

Nu er Klokken halv Ti, jeg maa ende, baade af Træthed og Mangel paa Plads. Nu skal jeg ud, for at spise lidt Aftensmad, d.v.s. et Franskbrød, lidt Salat og et Glas Viin. Levvel, min kiære Fader! Tak for din trofaste, faderlige Omsorg og Deeltagelse i mit Vel. Gid dine lyse Forhaabninger om min Fremtid ikke maa skuffes. —

Christian.